

P1

Tipi: Poster

CİNSEL İSTİSMARA MARUZ KALAN VE KALMAYAN ERGENLERİN PSİKOLOJİK AÇIDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Tuğçe Er, Bilgehan Aksoy*

Otizm Vakfı Psikolog, Maltepe Üniversitesi Adli Psikoloji Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye
*İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Cinsel istismar, çocuk istismarı olgularında saptanması en zor olan ve dolayısıyla en gizli kalan tiplerden biridir. Özellikle çocuk ve ergenler üzerindeki travmatik etkileri ve sürekli olarak artan vaka sayıları nedeniyle çocukta cinsel istismar bütün toplumu etkileyen bir problem olmaktadır. Bu araştırma cinsel istismara maruz kalmış ve kalmamış ergenlerin depresyon, kaygı ve benlik algısı düzeylerini karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma grubu olarak İstanbul'un Yenibosna ilçesindeki Adli Tıp Kurumu'na cinsel istismara maruz kalma nedeniyle başvuran 15-24 yaş aralığındaki 46'sı kız, 4'ü erkek olan 50 ergen, karşılaştırma grubu olarak ise İstanbul'un Maltepe ilçesinde çeşitli hizmet sektörlerinde çalışan adölesanlara, sosyo-demografik değişkenlerini öğrenmek için Kişisel Bilgi Formu, depresyon belirtisi düzeyini ölçmek için Beck Depresyon Envanteri, anksiyete belirtisi düzeyini ölçmek için Beck Anksiyete Envanteri ve benlik algısını değerlendiren Sosyal Karşılaştırma Ölçeği uygulanmıştır. Veri toplama araçları ile elde edilen araştırma bilgilerini değerlendirilebilmesi için SPSS 15 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizi için betimleyici istatistikler yanı sıra İki Örneklem için Ki Kare Testi, Tek Örneklem için ise Ki-kare Testi ve Bağımsız Örneklem için T Testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, cinsel istismara maruz kalan ergenlerin Beck Depresyon Ölçeği ve Beck Anksiyete Envanterinden aldığı puanlar cinsel istismara maruz kalmamış ergenlere göre daha yüksektir ancak cinsel istismara maruz kalan ergenlerin Sosyal Karşılaştırma Ölçeğinden aldıkları puanlar ise cinsel istismara maruz kalmamış ergenlere göre daha düşüktür. Depresyon, anksiyete ve benlik algısı düzeyi bakımından iki grup arasındaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Cinsel istismar uzun ve kısa vadede yol açtığı zararlı etkiler nedeniyle hem mağduru ve ailesi hem de eylemin nitelikleri bakımından çok yönlü olarak ele alınması gereken bir problemdir. Özellikle risk etkenlerinin anlaşılabilmesi ve soruna bir çözüm bulunabilmesi için Türkiye'de çocukta cinsel istismarı konusu ile ilgili çalışmaların artırılmasına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Cinsel istismar, ergen, depresyon, anksiyete, benlik algısı

P2

Tipi: Poster

MENİNKS YIRTIĞINA BAĞLI OTONOM HIPOGLİSEMİ

Hasan Önal, Erdoğan Soyucu, Sait Albayram, Ahmet Aydın

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

On dört yaşında kız hastanın herhangi bir sağlık sorunu yok iken 2009 yılında bayılma nedeni ile bir üniversite hastanesinin nöroloji ve metabolizma ünitesinde yatmış. İlk incelemede serebellar tonsiller herniasyon (Arnold Chiari tip 1) ve hipoglisemi saptanmış. Beyin cerrahisi ve çocuk psikiyatrisi değerlendirmelerinde bayılmaları açıklayacak düzeyde anlamlı bir patoloji saptanamamış ve hipoglisemisi kendiliğinden düzeldiği için taburcu edilmiş. Taburcu olduktan sonra hipoglisemi, bayılma ve bazen de hiperglisemileri oluşmuş, farklı merkezlerin acil servislerine başvurmak zorunda kalmış. Hastanemize hipoglisemi nedeni ile yatırıldı. Her 15 dakikada bir sürekli glukoz monitorizasyonu yapıldı. Hipogliseminin günlük aktiviteler (Defakasyon zamanlarında, yemek yedikten 1 saat sonra ve uykuda) ile ilişkili olarak oluştuğu tespit edildi. Hastanın hipoglisemi oluşmaması için yemek yemekten kaçındığı, hipoglisemi sırasında adrenerek belirtilerinin ortaya çıkmadığı görüldü. Bayılma atakları hipoglisemiden bağımsız olarak korku yaşadığı dönemlerde oluşmakta idi. OGTT yapıldı. Otuzuncu dakikada hipoglisemi oluştu. Hipoglisemi sırasında insulin düzeyi > 300 IU/L saptandı. Batın USG, üst batın MRI normal bulundu. Mide ağrısı ve çok sık defekasyon yakınması nedeni ile endoskopi yapıldı. Ciddi düzeyde gastrit ve safra reflüsü saptandı. Bu gözlemler sonucu geliştirdiğimiz hipotez: Hastada otonom bir disfonksiyon bulunduğu, yemek yeme, defakasyon, uyku gibi parasempatik sistemin hakim olduğu dönemlerde pankreasın N. Vagus tarafından uyarıldığı buna karşın sempatik sistemin eş zamanlı devreye giremediği şeklinde idi. Nitekim hipoglisemi sırasında alınan kanda insulin, C peptid ve kortizol düzeyi yüksek saptanırken noradrenalin ve adrenalin düzeyi normalin altında idi. Hastanın sindirim sistemi yakınmaları da bu otonom disfonksiyonun sonucu idi ve korktuğu dönemlerde aniden gelişen senkop sempatik sistemin devreye girmemesi, kork-kaç refleksinin oluşmaması sonucu idi. Arnold-Chiari tip 1 malformasyonunun beyin sapı üzerindeki olumsuz etkisinin tespiti için BAEP ve SEP yapıldı. Normal bulundu. Ancak yatışının 2. haftasında dizartrisi gelişti. Baş ağrıları sıklaştı. Göz muayenesinde; papilla ödemi yoktu ancak hafif anizokorisi saptandı. Tekrarlanan beyin MR incelemesinde sadece durameterde hafif kalınlaşma görüldü. İntrakranial hipotansif sendroma bağlı herniasyon olabileceği düşüncesi ile myelogram yapıldı. Lomber seviyede iki adet meninks yırtığı tespit edilerek tanı doğrulandı. Literatür incelendiğinde Arnold Chiari tip 1 anomalisi olan hastalarda nadiren hipoglisemi görülebileceği bu hipogliseminin nedeninin BOS basıncındaki dalgalanma sonucu N. Vagus çekirdeklerinin sürekli uyarılması ile oluştuğu ileri sürülmüştür. Hastaya lomber aralıktan girilerek hastanın kendi kanı ile yama yapıldı. Hipoglisemileri düzelen hastanın 1 hafta sonra yakınmaları tekrarladı. Tekrarlanan myelogramda meninks yırtığının tekrarladığı görüldü. Tekrar girişim yapılması planlandı.

P3

Tipi: Poster

GLENN ŞANTI YAPILAN FONKSİYONEL TEK VENTRİKÜLLÜ HASTALARDA KATETER-ANJİOGRAFİ SONUÇLARIMIZ

Bülent Koca, Ayşe Güler Eroğlu, Selman Gökalp, Levent Saltık, Funda Öztunç

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Kardiyoloji Bilim Dalı

Giriş: Glenn şanti fonksiyonel tek ventriküllü hastaların palyasyonunda önemli bir aşama olup erken ve uzun dönem izlemlerinde oldukça yararlı bir uygulama olduğu gösterilmiştir. Bu ameliyat ile sol ventrikül hacim yükü artırılmadan oksijen saturasyonunda artış sağlanmış olur.**Hastalar ve yöntem:** 2000-2010 yılları arasında kateter-anjiyografi yapılan ve pulmoner arterlerine girilen, Glenn şanti uygulanmış fonksiyonel tek ventriküllü 28 olgunun (14 kız, 14 erkek) kateter-anjiyografi bulguları değerlendirildi.**Sonuçlar:** Hastaların kateter-anjiyografi sırasındaki yaşı ortalama 5 yaş 10 ay, Glenn ameliyat yaşı ortalama 3 yaş 6 ay, Glenn ameliyatından kateter-anjiyografi yapılana kadar geçen süre ortalama 3 yıl 8 ay idi. Kateter-anjiyografide ortalama pulmoner arter basıncı ortalama 11 mmHg (6-22 mmHg) idi ve 25 hastada (%89) 15mmHg'nin altında saptandı. Pulmoner damar direnci ortalama 1,37 WÜ idi ve 25 hastada (%89) 3 Wood/Ü/m² den düşük bulundu. Sistemik damar direnci ortalama 20,2 Wood/Ü/m², aort saturasyonu ortalama %80,3, pulmoner arter indeksi (Mc Goon) ortalama 2,1 (1,4-3,6) bulundu.**Referanslar**

1. Freedom RM, Nykanen D, Benson LN. The physiology of the bi-directional cavopulmonary connection. Ann Thorac Surg 1998;66:664-7.
2. Kopf GS, Laks H, Stansel HC, Hellebrand WE, et al: Thirty-year-follow-up of superior vena cava pulmonary artery (Glenn) shunts. J Thorac Cardiovasc Surg 1990; 100:662-71.
3. 6. Friedman JK, Bridges ND, Mayer JE. Prevalance and risc factors for aortopulmonary collateral vessels after Fontan and bi-directional Glenn procedure. J Am Coll Cardiol 1993;22:207-15.

P4

Tipi: Poster

İZOLE VENTRİKÜLER SEPTAL DEFEKTLİ PULMONER HİPERTANSİYONU OLMAYAN HASTALARDA KATETER ANJİOGRAFİ SONUÇLARI

Selman Gökalp, Ayşe Güler Eroğlu, Bülent Koca, İrfan Levent Saltık, Funda Öztunç

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Kardiyoloji Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Giriş: Pulmoner hipertansiyonu olmayan izole ventriküler septal defektli (VSD) olgularda ekokardiyografideki sol kalp boşluklarının genişlikleri ile kateter anjiyografideki pulmoner kan akımının sistemik kan akımına oranı (Qp/Qs) arasındaki ilişki araştırıldı.**Hastalar ve Yöntem:** 1996-2010 tarihleri arasında kateter anjiyografi yapılan pulmoner hipertansiyonu olmayan izole VSD'li 110 olgunun (49 kız, 61 erkek) dosyası tarandı.**Sonuçlar:** Ortanca yaş 6 yaş 2 ay, ortalama ağırlık 19,5 kg idi. Kateter anjiyografide ortalama pulmoner arter ortalama basıncı 17,5 mmHg, ortalama Qp/Qs 1,51 bulundu. Vücut ağırlığına göre sol kalp boşlukları geniş olan 81 olgunun 13'ünde (%15,7), normal olan 29'unun 3'ünde (%10,3) Qp/Qs oranı 2'nin üzerindeydi (p>0,05). Vücut yüzey alanına göre sol kalp boşlukları geniş olan 105 olgunun 15'inde (%14,3), normal olan 5'inin 1'inde Qp/Qs oranı 2'nin üzerindeydi (p>0,05). Çıkarımlar: VSD'lerde kapatma endikasyonu Qp/Qs'in 2'nin üzerinde olması iken, transkateter kapatma yöntemlerinin kullanıma girmesi ile sol kalp boşluklarının geniş olması kapatma kriteri olarak kullanılmaktadır. Ancak çalışmamızda ekokardiyografik incelemede vücut ağırlığına göre sol kalp boşlukları geniş olanların sadece % 15,7'sinde; vücut yüzey alanına göre geniş olanların %14,3'ünde Qp/Qs 2'nin üzerinde bulundu. Bu nedenle ekokardiyografik incelemede sol kalp boşlukları vücut ağırlığı veya vücut yüzeyine göre geniş olan olgulara kateter anjiyografide Qp/Qs bakılarak kapatma kararı alınması önerilmektedir.**Anahtar Kelimeler:** Anjiyografi, ekokardiyografi, şant, ventriküler septal defekt**Tablo 1. Doğuştan kalp hastalıklarının dağılımı**

	Hasta sayısı (yüzde)
Triküspit Atrezisi	9 (%32,1)
Çift çıkışlı sağ ventrikül	6 (%21,4)
Heterotaksi sendromu	4 (%14,2)
Hipoplasitik triküspit kapak ve sağ ventrikül hipoplazisi	1(%3,5)
Mitral kapak atrezisi ve sol ventrikül hipoplazisi	1 (%3,5)
Pulmoner atrezi /İntakt ventriküler septumlu	1 (%3,5)
Diğerleri	6 (%21,4)

P5

Tipi: Poster

ADOLESANLARDA POLİKİSTİK OVER SENDROMU TANI KRİTERLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayça Törel Ergür, Ebru Yüce*, Recai Pabuççu*

Ufuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatrik Endokrinoloji, Ankara, Türkiye
*Ufuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Doğum Hastalıkları, Ankara, Türkiye

Giriş ve Amaç: Polikistik Over Sendromu (PKOS) üreme çağındaki kadınların yaklaşık %5-10'nu etkileyen, etyolojisi kesin olarak bilinmeyen sık gözlenen bir endokrinopatidir. Adolesan yaş grubunda da hiperandrojenizmin en sık nedeni olarak bilinmektedir. Ancak adolesan yaş grubunda PKOS tanısı için bir konsensus olmadığı gibi PKOS ve abartılı puberte semptomları da örtüşebilmektedir. Bu nedenle tanı bu yaş grubunda güçleşmektedir. Bu çalışmada 23 adolesan olguda PKOS tanı kriterlerinin değerlendirilmesi amaçlandı.

Olgular ve Yöntem: Çalışmaya adet düzensizliği, sivilcelenme, kıllanma ve kilo artışı şikayetleri ile pediatrik endokrinoloji polikliniğine başvuran, 12-18 yaş arasında, menarştan en az iki yıl geçmiş, herhangi bir sistemik hastalığı olmayan ve sistemik tedavi altında olmayan 23 adolesan dahil edildi. PKOS tanısı Rotterdam kriterlerinden en az ikisine sahip olanlara göre konuldu. 1) Kronik anovulasyon 2) Hiperandrojenizm (hirsutizm, akne) ve/veya hiperandrojenemi 3) Ultrasonografide polikistik over görünümü Vücut kitle indeksi (BMI); ağırlık (kg)/ boy (m)² formülü ile hesaplandı. Bel / kalça oranı (WHR) 0.72 'den daha fazla olanlar santral obez olarak kabul edildi. Hirsutizm derecesi Ferriman-Gallwey skorlama sistemi kullanılarak hesaplandı. Tanı aşamasında; adet 3. günü hormonal (hiperandrojenizm etyolojisi açısından ACTH uyarı testi ve LHRH'a 170HP yanıtı testi) ve biyokimyasal tetkikler için kan örnekleri alındı. Hormonal parametrelerden bazal FSH, LH, prolaktin, total testosteron, DHEA-S, ve ST4 ve TSH, açlık insüline bakıldı. İnsülin rezistans indeksi olarak IR-HOMA kullanıldı. Ultrasonografik inceleme menstrüel siklusun 2-5. günlerinde yapıldı. Olgular transabdominal ultrasonografi ile, 3,5 mHz konveks prob kullanılarak ile aynı araştırmacı tarafından değerlendirildi.

Sonuç: Yaş ortalaması 16±0 yıl olan 23 olgunun ortalama BMI; 22,53±5,39 idi. Olguların %82,6'sı (n=19) hiperandrojenemikti. Bunların %43,5'de (n=10) biyokimyasal hiperandrojenizm varken % 60,9'da (n=14) klinik hiperandrojenizm vardı. PCO morfolojisi olguların %73,9' da (n=17) vardı. Olguların %30,4 'ü (n=7) obezdi. HDL seviyelerinin hiperandrojenemik olgularda düşük olduğu saptandı. Olguların PCO morfolojisine göre endokrinolojik parametrelerini karşılaştırdığımızda DHEAS değerinin PCO morfolojisi olan grupta daha yüksek olduğu görüldü. Olguların PCO morfolojisine göre insülin rezistans indeksleri karşılaştırıldığında istatistiksel anlamlı farklılık saptanmadı.

Yorum: Çalışma grubumuzda da olguların %73,9'unda PKO morfolojisi saptanmıştır. Bu nedenle PKO morfolojisi olmadığı halde klinik bulguları olan olgularda hiperandrojenizm ve kronik anovulasyon varlığı araştırılmalıdır. Buna karşın ultrasonografide PKO görünümü olan olgularda normal pubertal gelişim esnasında gelişen kistik over morfolojisinden ayrılmalıdır. Bu sonuç özellikle adolesanlarda PKOS tanısı için overlerin görüntülenmesinin her zaman tanıyı doğrulamada yardımcı olmadığını göstermektedir. Adolesan kızlarda egzejere puberte ile PKOS ayırımını yapmak güçlük arz etsede klinik ve hormonal değerlendirmelerle PKOS tanısı konulan olgularda erken tedavi girişimleri ile bu durumun akut ve kronik sonuçlarının en aza indirilmesinin mümkün olacağı kanısındayız.

P6

Tipi: Poster

ONBİR, 13 VE 15 YAŞINDAKİ ÖĞRENCİLERİN BESLENME ALIŞKANLIKLARININ FİZİKSEL AKTİVİTE VE VÜCUT KİTLE İNDEKSİ İLE İLİŞKİLERİ

Barış Ekici, Oya Ercan*, Müjgan Alikashiçoğlu*, Ethem Erginöz**, Ömer Uysal***, Deniz Albayrak Kaymak****, Gülşah Oktay, İlker K Yücel, Süheyla Ocak

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

*İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Adolesan Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

**İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

***İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Biostatistik Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

****Boğaziçi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Bu araştırmanın amacı 11, 13 ve 15 yaşındaki öğrencilerin beslenme alışkanlıklarının fiziksel aktivilerine ve vücut kitle indekslerine etkisini saptamaktır.

Yöntem ve Gereçler: Araştırmamıza 26 ilden 11, 13 ve 15 yaşındaki 5639 (2906 erkek, 2733 kız) ilköğretim 6 ve 8. sınıf ve lise 2. sınıf öğrencisi katıldı. Örneklem seçimi katmanlı küme yöntemiyle yapıldı. Araştırmanın veri toplama aracı çok uluslu HBSC 2005/2006 (Health Behaviors in School Age Children) araştırmasının soru formu idi. Öğrencilerden kahvaltı yapma, meyve, sebze, tatlı ve gazlı içecek tüketimi, fiziksel aktivite, beden algısı, boy, ağırlık ve diyet yapmaları ile ilgili soruları yanıtlamaları istendi. Boy ve ağırlık değerlerinden vücut kitle indeksleri (VKİ) hesaplandı. İstatistiksel değerlendirmede Ki kare testi ve Spearman korelasyon testi kullanıldı.

Sonuçlar: Öğrencilerin %58,1'i hafta içi her gün kahvaltı yaptığını, %35,7'si her gün meyve yediğini, %25,4'ü her gün sebze yediğini, %26,2'si her gün tatlı yediğini, %19'ü her gün gazlı/ meyveli içecek tükettiğini, %35,8'i $\geq$ 5gün/hafta günde en az 60 dakikalık fiziksel aktivitede bulunduğunu, %81,7'si beden algısından memnun olduğunu, %95,1'i diyet yapmadığını bildirdi. Erkek ve kız öğrencilerin sebze yeme sıklığı yaşla anlamlı olarak artarken, gazlı içecek tüketimi azalıyordu ($p<0,05$). Erkek öğrencilerin meyve yeme ve beden algısından memnuniyet sıklıkları yaşla anlamlı olarak artıyordu ($p<0,05$). Kız öğrencilerin tatlı yeme sıklıkları yaşla anlamlı olarak azalırken kahvaltı ve diyet yapma sıklıkları artıyordu ($p<0,05$). Erkek ve kız öğrencilerin VKİ'leri fiziksel aktivite düzeyleri ile ilişkili değildi. Hem kız hem de erkek öğrencilerin diyet yapma ile VKİ'leri ($p=0,001$) ve egzersiz yapma düzeyleri arasında ($p<0,05$) pozitif korelasyon saptandı.

Tartışma: Araştırmamızın sonuçları öğrencilerin önemli bir kısmının düzenli kahvaltı etmediğini, sebze ve meyve gibi sağlıklı yiyecekleri tüketmediğini, VKİ'leri yüksek ise diyet yaptıklarını ve eğer diyetle iseler fiziksel aktive düzeylerinin yeterli olduğunu göstermiştir. Bu durum öğrencilerin sağlıklı yaşam konusunda eğitime gereksinimleri olduğunu düşündürmüştür.

P7

Tipi: Poster

ONBİR, 13, 15 YAŞINDAKİ ÖĞRENCİLERİN SAĞLIK DURUMLARI VE SAĞLIK DAVRANIŞLARI İLE İLİŞKİSİ*Gülşah Oktay, Müjgan Alikeşifoğlu*, Ethem Erginöz**, Deniz Albayrak Kaymak***, Ömer Uysal****, Süheyla Ocak, Barış Ekici, İlker K. Yücel, Oya Ercan**

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

*İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Adolesan Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

**İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı

Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

***Boğaziçi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul, Türkiye

****İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Biostatistik Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Bu araştırmanın amacı 11,13 ve 15 yaşındaki öğrencilerin sağlık durumları ve sağlık davranışları ile ilgili özellikleri saptamaktır. Araştırmamıza 26 ilden, 11, 13 ve 15 yaşındaki 5639 (2906 erkek, 2733 kız) ilköğretim 6 ve 8. sınıf ve lise 2. sınıf öğrencisi katıldı. Örneklem seçimi katmanlı küme yöntemiyle yapıldı. Araştırmanın veri toplama aracı çok uluslu HBSC 2005/2006 (Health Behaviors in School Age Children) araştırmasının soru formu idi. Öğrencilerden kendilerini ne kadar sağlıklı hissettikleri, psikosomatik yakınmaları, yaşam memnuniyetleri ve ağız sağlığı ile ilgili soruları yanıtlamaları istendi. İstatistiklerde Ki kare testi ve Spearman korelasyon testi kullanıldı. Öğrencilerin %29,9 'u sağlık durumlarını mükemmel, %50,7 'si iyi, %14,9'u orta ve %3,7'si kötü olarak bildirdi. Öğrencilerin %58,3 'nün ≥ 2 psikosomatik yakınması vardı. Öğrencilerin %30,6 'nın yaşam memnuniyet skoru ≤ 5 idi. Öğrencilerin %34,5 'u > 1 kez/gün dişlerini fırçaladığını bildirdi. Erkek ve kız öğrencilerin yaşam memnuniyetleri ve diş fırçalama sıklıkları yaşla anlamlı olarak azalıyor (p<0,05). Kızların kendilerini sağlıklı hissetme sıklığı yaşla anlamlı olarak azalıyor (p=0,09). Kız ve erkek öğrencilerinin kendilerini sağlıklı hissetmeleri sosyoekonomik düzeylerinin yüksek olması ve yaşam memnuniyet skorlarının yüksek olması ile anlamlı olarak ilişkililiydi (p<0,05). Erkek öğrencilerin kendilerini sağlıklı hissetmeleri fiziksel aktivite düzeyleri ile anlamlı olarak ilişkililiydi (p<0,05). Kız ve erkek çocukların yaşam memnuniyeti skorunun yüksek olması psikosomatik yakınmalarının olmaması ve fiziksel aktivitelerinin fazla olmasıyla anlamlı olarak ilişkililiydi (p<0,05). Araştırmamızın sonuçları öğrencilerin önemli bir kısmının birden fazla psikosomatik yakınmasının olduğunu, düzenli olarak diş fırçalamadıklarını, fiziksel ve ruhsal sağlıklarının ve iyilik hallerinin sosyoekonomik düzey ve fiziksel aktivite ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Kız çocuklarının ergenlik döneminin ortalarına doğru kendilerini daha az sağlıklı hissetmeleri ve hem kız hem de erkek çocukların yaşları büyüdükçe yaşam memnuniyetlerinin azalması dikkat çekicidir. Bu sonuçlar hekimlerin ergenleri, diş fırçalama ve fiziksel sağlıkları dışında, psikososyal yönden de değerlendirmeleri gerektiğini düşündürmektedir.

P8

Tipi: Poster

ONBİR, 13 VE 15 YAŞINDAKİ ÖĞRENCİLERİN ŞİDDET DAVRANIŞLARI: MEDYANIN ETKİSİ VE SAĞLIKLA İLİŞKİSİ*İlker Kemal Yücel, Ethem Erginöz*, Oya Ercan**, Müjgan Alikeşifoğlu**, Deniz Albayrak Kaymak***, Ömer Uysal****, Barış Ekici, Süheyla Ocak, Gülşah Oktay*

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

*İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

**İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Adolesan Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

***Boğaziçi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul, Türkiye

****İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Biostatistik Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Giriş: Bu araştırmanın amacı 11, 13 ve 15 yaşındaki öğrencilerin şiddet davranışlarının sıklığı, medyanın şiddet davranışları üzerine etkisi ve bu davranışların sağlığa etkisini saptamaktır.

Yöntem ve Gereçler: Araştırmamıza 26 ilden 11, 13 ve 15 yaşındaki 5639 (2906 erkek, 2733 kız) ilköğretim 6 ve 8. sınıf ve lise 2. sınıf öğrencisi katıldı. Araştırmanın veri toplama aracı çok uluslu HBSC 2005/2006 (Health Behaviors in School Age Children) araştırmasının soru formu idi. Örneklem seçimi katmanlı küme yöntemiyle yapıldı. İstatistiksel değerlendirmede Ki kare testi ve Spearman korelasyon testi kullanıldı.

Öğrencilerden şiddet davranışları: (zorbalık ve kavgaya karışma), yaralanma, TV ve bilgisayar oyunları oynama sıklıkları, kendilerini ne kadar sağlıklı hissettikleri, psikosomatik yakınmaları ve yaşam memnuniyetleri ile ilgili soruları yanıtlamaları istendi.

Sonuçlar: Öğrencilerin %61,8'i herhangi bir şiddet davranışı sergilediğini, %52,4 'ü ≥ 2 kez/yıl kavgaya ettiğini, %39,3'ü ≥ 2 /kez/yıl yaralandığını, %44,2 'si ≥ 3 saat/gün televizyon izlediğini, %26,5 'i ≥ 3 saat/gün bilgisayar oyunları oynadığını bildirdi. Erkek ve kız öğrencilerin herhangi bir şiddet davranışı gösterme, dövüşe karışma ve yaralanma sıklıkları yaşla birlikte anlamlı olarak azalıyor. Erkek ve kız öğrencilerin TV izleme sıklıkları yaşla birlikte anlamlı olarak artıyor (p<0,05). Erkek öğrencilerin bilgisayar oyunları ile oynama sıklığı yaşla birlikte anlamlı olarak artıyor (p<0,05). Erkek ve kız öğrencilerin herhangi bir şiddet davranışı göstermeleri ile TV izleme ve bilgisayar oyunları oynama ve birden fazla psikosomatik yakınma bildirmeleri arasında anlamlı ilişki vardı (p<0,05). Kız öğrencilerin herhangi bir şiddet davranışı göstermeleriyle kendilerini sağlıksız hissetmeleri ve yaşamlarından memnun olmalarını anlamlı olarak ilişkililiydi (p<0,05).

Tartışma: Bu araştırmanın sonuçları şiddet eğilimi olan çocukların diğerlerinden daha sağlıksız olduğunu ve medyanın şiddet eğilimi üzerine etkisi olduğunu düşündürmektedir. Hekimler özellikle psikosomatik yakınmalarla gelen ve yaşamından memnun olmayan çocuklarda şiddet eğilimi olabileceğini düşünmelidirler.

P9

Tipi: Poster

OKULUN VE ARKADAŞLARIN 11, 13 VE 15 YAŞINDAKİ ÖĞRENCİLERİN SAĞLIK DURUMLARINA ETKİSİ

Süheyla Ocak, Oya Ercan*, Müjgan Alikashiçoğlu*, Ethem Erginöz**, Ömer Uysal***,
Deniz Albayrak Kaymak****, Gülşah Oktay, İlker K Yücel, Barış Ekici

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

*İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları Anabilim Dalı, Adolesan Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

**İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı,
İstanbul, Türkiye

***İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Biostatistik Bilim Dalı,
İstanbul, Türkiye

****Boğaziçi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Bu araştırmanın amacı 11, 13 ve 15 yaşındaki öğrencilerin okul ve arkadaş ilişkileri-
nin sağlık durumlarına etkisini saptamaktır.

Yöntem ve gereçler: Araştırmamıza 26 ilden, 11, 13 ve 15 yaşındaki 5639 (2906 erkek, 2733
kız) ilköğretim 6 ve 8. sınıf ve lise 2. sınıf öğrencisi katıldı. Örneklem seçimi katmanlı küme
yöntemiyle yapıldı. Araştırmanın veri toplama aracı çok uluslu HBSC 2005/2006 (Health
Behaviors in School Age Children) araştırmasının soru formu idi. Öğrencilerden okulu
sevme, okul başarısı, sınıf arkadaşlarıyla ilgili görüşleri, derslerin üzerlerinde yarattığı
baskı, arkadaşlarıyla gece geçirdikleri zaman, yakın arkadaşlarının sayısı, arkadaşlarıyla
telefon ve internet ile görüşme sıklıkları, kendilerini ne kadar sağlıklı hissettikleri,
psikosomatik yakınmaları ve yaşam memnuniyetleri ile ilgili soruları yanıtlamaları istendi.
İstatistiklerde Ki kare testi ve Spearman korelasyon testi kullanıldı.

Sonuçlar: Öğrencilerin %57,1'i okulu sevdiğini, %64'ü okul başarısının iyi olduğunu,
%69,9'u diğer öğrencilerle birlikte olmaktan zevk aldığını, %44,5'u sınıf arkadaşlarının
kendisine nazik davrandığını, %71,9' u okul arkadaşlarının kendisini olduğu gibi kabul
ettiğini, %45'i dersler nedeniyle baskı hissettiğini, %64,4'ü ≥ 3 yakın erkek arkadaşı
olduğunu, %65,3'ü ≥ 3 yakın kız arkadaşı olduğunu, % 24,7'si ≥ 4 gece /hafta arkadaşlarıyla
ev dışında zaman geçirdiğini ve %17,3 'ü ≥ 1 kez/hafta arkadaşlarıyla internet yada telefon-
la görüştüğünü bildirdi. Erkek ve kız öğrencilerin okulu sevme, okul başarı, derslerin
üzerlerinde yarattığı baskı, sınıf arkadaşlarıyla ilgili olumlu düşünceleri ve internet veya
telefonla arkadaşlarıyla görüşme sıklıkları yaşla anlamlı olarak azalüyordu ($p < 0,05$). Erkek
öğrencilerin yakın erkek arkadaş sıklığı yaşla anlamlı olarak artarken, kızları azalüyordu
($p < 0,05$). Kız öğrencilerin akşamları arkadaşlarıyla evin dışında zaman geçirme sıklığı
anlamlı olarak artıyordu ($p < 0,05$). Erkek ve kız öğrencilerin kendilerini sağlıklı hissetmeleri
okul başarısıyla, okulu sevmeye, derslerin üzerlerinde yarattığı baskıyla, sınıf arkadaşlarının
kendisine karşı nazik davrandığı düşüncesi ile anlamlı olarak ilişkiliydi.

Tartışma: Araştırmamızın sonuçları pozitif okul ortamının öğrencilerin sağlığını olumlu
yönde etkilediğini düşündürmektedir. Bu da sağlığı destekleyen okullar programının
yaygınlaştırılması gerektiğini düşündürmektedir.